Čechoslováci bojovali po boku spojenců

SLOVANSKÁ VZÁJEMNOST

Zakladatel profesor Ing. Břetislav Chvála, doktor technických věd (DrSc.)

MĚSÍČNÍK SLOVANSKÉHO VÝBORU ČR | ROČNÍK XXVI | ČÍSLO 275, KVĚTEN 2023 | CENA 10 Kč

Vzpomínáme 78. výročí vítězství ve 2. světové válce

Pro Československo a další nacistickým Německem napadené a okupované národy a státy je 9. květen 1945 nejvýznamnějším dnem dějin. Vítězství spojenců v protiněmecké koalici zachránilo Evropu před nacistickým barbarstvím a vyhubením Německem okupovaných národů podle plánu nacistů „Ost" („Východ"). Podle tohoto plánu měli být po německém vítězství vyhubeni západní Slované, z východních Slovanů 60 % a zbytek přeměněn v bezprávné otroky. Východní Evropa pak měla být kolonizována Němci. Těmto zrůdným plánům, které Německo začalo uskutečňovat již během války, zabránila porážka Německa.

Na území dočasně obsazeném německou armádou v Rusku, Bělorusku a na Ukrajině vyvraždili Němci 15 milionů obyvatel. Celkové ztráty Sovětského svazu činily 30 milionů, všech slovanských národů přes 40 milionů z celkových asi 70 milionů obětí této války v Evropě. V naší zemi bylo zavražděno 360 tisíc Čechoslováků, v Polsku a Jugoslávii více než 10 milionů lidí. Tyto počty musí být stále připomínány, aby se nikdy nezapomnělo, jakými oběťmi bylo vybojováno právo našich národů na samostatnou existenci, za jejich přežití v toku světových dějin.

Hlavní tíhu boje s okupanty nesl Sovětský svaz, bránící se po tři roky za těžkých obětí německé agresi. Druhá fronta v západní Evropě byla otevřena v roce 1944. Němci došli až k Moskvě, jejich odražení a největší vojenské operace u Stalingradu a Kurska rozhodly o konečném vítězství, když v květnu 1945 byla na Reichstagu v Berlíně vztyčena sovětská vlajka. Jen na území Československa padlo při jeho osvobozování 140 tisíc rudoarmějců.

Devátý květen 1945, Praha. Automobily sovětské Rudé armády projíždějí Národní třídou. *Zdroj: pobeda.page.ru*

Druhá světová válka byla největším válečným střetem v dějinách. A patrně jím zůstane, protože 3. světovou jadernou válku, vedoucí ke zničení lidstva a asi i života na Zemi, by neměl již kdo hodnotit. Tato válka byla vyvrcholením tisícileté snahy Německa o rozpínání na východ, známé jako „Drang nach Osten".

Věčná úcta a sláva vítězům nad německo-nacistickou zhoubou!

Doc. JAN MINÁŘ, DrSc.,
předseda Slovanského výboru ČR a místopředseda Mezinárodní slovanské rady

Naši vojáci přispěli k porážce nacistického Německa

V Konferenčním sále Ministerstva obrany ČR v pražské ulici Na Valech se v březnu konala konference k 80. výročí bojů o Sokolovo v březnu 1943.

Zahájil ji Miroslav Klusák, předseda Společnosti Ludvíka Svobody a pravnuk generála a někdejšího prezidenta ČSSR L. Svobody, který vedl československé vojáky do bojů na východní sovětsko-německé frontě. Klusák ve svém vystoupení uvedl, že první československý samostatný polní prapor pod velením plukovníka Ludvíka Svobody u Sokolova na Ukrajině je historickým milníkem československé branné moci za druhé světové války. Připomínáme-li dnes toto 80. výročí, tak si připomínáme i složité období, předcházející tomuto boji do prvního vystoupení. Formování čs. legionu v Polsku a pád Polska v roce 1939. Pád Francie v létě 1940. Účast čs. letců v bitvě o Británii. Účast čs. vojáků v boji v severní Africe. Tomuto prvnímu vystoupení předcházela dlouhá a strastiplná, velice náročná cesta našich vojáků v zahraničí. A v květnu 1943 skončilo pro plukovníka Ludvíka Svobodu dlouhých pět let systematické práce s jediným cílem: vystoupit na frontě a přispět k porážce nacistického Německa a k osvobození Československa.

V březnu 1943 vojáci čs. samostatného polního praporu, později brigády, a nakonec 1. čs. samostatného sboru, započali svoji bojovou cestu do Prahy. Po boku Rudé armády bojovali u Sokolova, osvobozovali Kyjev, pravobřežní Ukrajinu, spolu dobývali Dukelský průsmyk, osvobozovali naši vlast a došli až do jejího hlavního města. U Sokolova si připomínáme příběh hrdinství a odvahy nejen bojovníků od Sokolova, ale i všech účastníků zahraničního a domácího odboje. To mě vždy naplňuje hlubokou úctou a obdivem, zdůraznil Miroslav Klusák. Díky jejich statečnosti a obětem dnes můžeme žít ve svobodě.

Ukázka historické výstroje čs. vojáků. *FOTO: Monika Hoření*

Šestá tanková divize německých zabijáků

Na konferenci k 80. výročí bojů o Sokolovo hovořili také historici a badatelé Milan Mojžíš, Milan Kopecký a Filip Kachel. Podali poutavý výklad o německé šesté tankové divizi, jejímž útokům tady čelili v březnových dnech roku 1943 vojáci československého samostatného polního praporu pod velením plukovníka Ludvíka Svobody. Zmínění badatelé přitom zobrazili zajímavá a některá málo známá fakta o této tankové divizi hitlerovských vetřelců. Uvedli, že divize se po mnichovských událostech na podzim 1938 zapojila do obsazování pohraničí Československé republiky. Nezúčastnila se ale 15. března 1939 záboru zbytku naší země. Byla pak vyzbrojena ukořistěnými lehkými tanky LT 35 československé výroby a postupovala s nimi při dobývání Polska a Francie a v počáteční fázi operace Barbarossa útočila na Sovětský svaz. Dostala se až k Leningradu a poté došlo k jejímu přesunutí do hlavního německého útoku na Moskvu, kdy tanky 6. divize stály pouhých 35 kilometrů od hlavního města. Zde nacistické hordy utrpěly od sovětských vojsk porážku a musely ustoupit. Divize byla přeložena do Francie, kde se znova zformovala v létě 1942. To již neměla tanky zhotovené před válkou v Československu a dostala tanky – německé Panzery. Po totální katastrofě německých vojsk v bitvě u Stalingradu se měla pokusit úderem pod velením maršála Ericha von Mansteina osvobodit obklíčenou 6. německou armádu, která se pod velením maršála Friedricha Pauluse ocitla ve smrtícím kotli. Probila se velmi blízko k obklíčeným soukmenovcům, ale po sovětské protiofenzívě se musela stáhnout a zařadit se do německých jednotek, jež měly za cíl znovu obsadit Charkov. Patřila k velmi zkušeným a ostříleným divizím.

V divizi sloužili i osnovatelé atentátu na Hitlera

Badatelé Mojžíš, Kopecký a Kachel se rovněž zmínili o doktoru Franzi Baekeovi, veliteli 2. tankového praporu. Patřil k nejvýznamnějším německým tankistům. Bojoval již v první světové válce, po jejím skončení vykonával jako lékař zubařskou praxi. V roce 1938 byl mobilizován, hodnostně stoupal vzhůru od velitele čety, roty, tady v boji o Sokolovo už velel praporu, následně se stal velitelem pluku a pak i divize, která byla postupně doplňována a měla asi 18 000 mužů. Tanky, poškozené v boji, opravovala v týlových i frontových dílnách. Baeke se stal nositelem Rytířského kříže s meči a dubovými ratolestmi. I další velitelé tankového praporu patřili ke zkušeným vojákům jako Baeke.

Podle slov trojlístku badatelů chtěla německá generalita v případě útoku proti Československu provést vojenský puč proti vůdci Adolfu Hitlerovi. Osnovala jej skupina důstojníků: Franz Halder, šéf generálního štábu Erwin von Witzleben a další.

Do pokusu o puč byl rovněž zasvěcen také generál Erich Hoepner, velitel 6. tankové divize. Kdyby k puči skutečně došlo, tak tato divize měla zahradit cestu jednotkám SS v postupu na Berlín. Tenkrát v divizi sloužil asi jeden rok též Claus von Stauffenberg, plukovník, později strůjce operace Valkýra – bombového atentátu na Hitlera 20. července 1944 ve Vlčím doupěti východopruského Rastenburgu. Existují fotografie Stauffenbergova pobytu v Mariánských lázních.

Čestná stráž na konferenci v ministerstvu obrany. Za řečnickým stolem druhý stojící zleva její řídící Miroslav Klusák. *FOTO: Miroslav Havlík*

JAN JELÍNEK

Ryzí humanistické poselství Julia Fučíka

Ocenění autora Reportáže britským historikem Johnem Callowem

Při příležitosti několika vzpomínkových dní k 120. výročí narození Julia Fučíka (23. února 1903 v Praze – Smíchově), se konala také panelová diskuse v pražském Institutu české levice (IČL). Uspořádána byla v součinnosti IČL, Společnost Julia Fučíka a České mírové hnutí pod názvem Julius Fučík – poselství ryzího humanisty a antifašisty. Diskusi moderoval Josef Skála, význačný politik a historik, ředitel tohoto institutu. V diskusi vystoupil rovněž vzácný host: historik doktor John Callow z univerzity v Suffolku ve Velké Británii, člen Královské společnosti umění a specialista na dějiny 17. století, ale i historii 2. světové války a hnutí odporu.

Britové si váží protinacistického odporu Čechů

J. Callow na shromáždění v IČK řekl, že Fučíkův dramatický příběh sehrál ve Velké Británii velkou roli, ale jeho Reportáž, psaná na oprátce zde byla přeložena do angličtiny poměrně pozdě. Bylo tu alespoň k dispozici americké vydání Reportáže z roku 1948. Až v roce 1951 se ujal jejího překladu do anglického jazyka přední básník Steven Jolly. Právě díky poetickému daru Jollyho si Reportáž získala u britských čtenářů velkou pozornost a byla jimi příznivě přijata. Pramenem úspěchu knihy se stalo její šíření pro veřejnost levicovým křídlem labouristů a komunisty. Byli to lidé, kteří zakusili plameny druhé světové války a měli velice osobní motivaci pro šíření Reportáže na britských ostrovech. Callow přitom zdůraznil, že české hnutí protinacistického odporu bylo ve Velké Británii vysoce uznáváno a oceňováno. A tehdy byly myšlenky spojené s bojem za svobodu a lidskou důstojnost brány příměji, než je tomu dnes. V roce 1951 napsal Harry Pollitt, předseda KS Velké Británie špičkovou recenzi na Reportáž.

Po zániku socialismu v Československu podle Callowa byl Julius Fučík první na řadě, koho museli zdejší nepřátelé srazit. Byl ironizován a znevažován vítězi studené války, byla haněna éra socialismu. Podobný proces probíhal také ve Velké Británii. I dělnické hnutí je ironizováno. Přitom z Fučíka vyzařuje obrovský optimismus a kreativita. „Když se zahledíte do obrazů Pabla Picassa nebo zaposloucháte do děl význačných sovětských skladatelů, tak před vámi vyvstane velikost marxismu," oceňuje Callow. „Fučík je jeden z prvních Čechů, který pomáhal šířit humanistické poselství Jaroslava Haška a Dobrého vojáka Švejka. Volí příběh ženy – bojovnice a symbolu – v době, kdy vaše země byla zašlapávána těžkou botou německé okupace. Příběh Boženy Němcové a boj je jednou z hlavních myšlenek.

Při příležitosti 120. výročí narození Julia Fučíka na domu v Chotiměři na Domažlicku položili věneček pod pamětní desku autora Reportáže zleva Olga Semelová a Jan Jelínek ze Společnosti Julia Fučíka, britský historik John Callow a místopředseda ÚV KSČM Milan Krajča, předseda Českého mírového hnutí. *FOTO – Miroslav Havlík*

Fučíkův příklad ukázal cestu k spravedlivějšímu světu

Příliš často se nyní soustřeďujeme na to, co bylo zatraceno. O co jsme přišli. A ve spojitosti se jménem Julia Fučíka vystupuje do popředí vše krásné, co bylo vytvořeno za socialismu a stalo se výdobytkem. A to drtí cynismus této nepříznivé doby.

Fučíkem si připomínáme boj a oběti všech, kdo se postavili na odpor fašismu. Ať už to byli účastníci českého odboje spolupracující s Juliem Fučíkem a další, britští občané, Čechoslováci, kteří se bili v letecké bitvě za Británii. Partyzáni v Jugoslávii. Dva Kubánci, kteří padli v bitvě o Stalingrad a mají tam své pomníky. Jednou z nejpozoruhodnějších formulací, kterou najdeme ve Fučíkově nedokončeném románu Pokolení před Petrem, je ta, kde hovoří o hnutí odporu jako o semeni, které teprve vzklíčí a vyroste. O semeni, které je hluboko zaseto v půdě a vyraší později. V těchto časech neoliberalismu, kdy se všechno zdá dobrým lidem pevné a beznadějné, bychom si měli připomenout Fučíkův příklad, že boj o důstojnost člověka a to vše, co je s ním spojeno, není záležitostí minulosti. Naopak! Nabízí nám východisko pro mnohem lepší cestu k světu spravedlivějšímu, rovnoprávnějšímu. Fučík je nezapomenutelný!

(mh, jel)

Pražská přehlídka 1. čs. samostatné tankové brigády v květnu 1945. *Zdroj: wio.ru*

Mírový plán Číny

Je základem pro diplomatické urovnání ukrajinské krize. Prohlásil to 21. března v Moskvě po setkání s čínským prezidentem Si-Ťin-pchingem ruský prezident Vladimir Putin. „Řadu ustanovení v čínském mírovém plánu je možno brát jako základ pro řešení konfliktu na Ukrajině, kdykoliv tomu budou Západ a Kyjev připraveni", řekl Putin dle stanice BBC. Podotkl ale, že západní země dosud neprojevily zájem o politické řešení. Ale naopak „dělají vše pro to, aby vystupňovaly napětí." Soudí, že Západ chce bojovat až do posledního Ukrajince." Si-Ťin-pching ujistil, že Čína v ukrajinském konfliktu už od jeho začátku stojí za principy Charty OSN a mezinárodního práva, zaujala „nestrannou pozici a aktivně podporuje mírové rozhovory. Jsme vždy na straně míru a dialogu a na té správné straně dějin."

Ukrajinský prezident Volodymyr Zelenskyj navrhl Číně, aby se přidala k návrhu Ukrajiny na ukončení války. Zatím čeká na odpověď. Čínský plán je proti srsti USA, neboť by prý byl prospěšný jen pro Rusko. John Kirby, mluvčí Pentagonu pověděl: „Jakékoliv příměří, které nevyřeší odchod ruských sil z Ukrajiny, de facto stvrdí ruskou ilegální okupaci."

Putin a Si v Kremlu též podepsali rámcové dohody o rozšíření strategického partnerství a o spolupráci, především v ekonomice. Například Rusko chce zvýšit export plynu do Číny a do roku 2030 sem dodat nejméně 98 miliard metrů krychlových zemního plynu a dále ještě 100 milionů tun zkapalněného plynu. Obě země rovněž prohloubí spolupráci v elektronice financích nebo dopravě. Rusko jde vstříc čínským podnikům, aby nahradily ty západní firmy, které z Ruska odešly. Si-Ťin-pching pozval Vladimira Putina na návštěvu Číny v letošním roce.

(ČTK, jel)

Stranu 1 a 2 připravil a redigoval Jan Jelínek

Výzva k odpovědnosti na bombardování Jugoslávie

NATO by se mělo zodpovídat za agresi proti Svazové republice Jugoslávie v roce 1999, prohlásil srbský prezident Aleksandar Vučič, který v březnu vystoupil na vzpomínkových akcích při příležitosti 24. výročí agrese NATO proti Jugoslávii.

„Je to 24 let, co jste roztrhali naše území, zabili 79 dětí, tisíce občanů, nejen civilistů… Kdo jste, že zabíjíte naše vojáky a policisty na jejich vlastním území a v jejich vlastní zemi? … Kdo vám toto právo dal?", řekla hlava státu. „Nezabránili jste žádné humanitární katastrofě." Srbský prezident rovněž řekl, že republika zapomene na útok NATO v roce 1999 teprve tehdy, až budou všichni Srbové vyhlazeni.

Letošní ústřední vzpomínková akce se konala v Somboru, kde v roce 1999 spadla první bomba a zemřel první srbský občan. Přepadení Jugoslávie začalo 24. března a trvalo 78 dní. Během operace letectvo zemí NATO uskutečnilo 38 000 vojenských letů, z nichž více než 10 000 bylo zaměřeno na bombardování. Dle srbských informací bylo v jeho důsledku zabito 3500 až 4000 lidí a asi 10 000 jich bylo zraněno, z toho dvě třetiny tvoří civilisté.

Materiální škody dosáhly 100 miliard dolarů. Během bombardování bylo na území Srbska svrženo 15 tun ochuzeného uranu v granátech.

V průběhu deseti let po bombardování onemocnělo 30 000 lidí rakovinou, z nichž 10 až 18 tisíc zemřelo.

(TASS, iportal24.cz, jb)

Vyhlásenie Slovensko-ruskej spoločnosti

V Kyjeve sa dejú události, ktoré by mal registrovať svet, na ktorý sa súčasný kyjevský režim obracia najmä o vojenskú pomoc. Kyjevské úrady, vrátane policie, sa pokúšajú odobrať kánonickej Ukrajinskej pravoslávnej cirkvi moskevského patriarchátu starobylý kláštor v Kyjeve, Kyjevsko-pečorskú lavru. Lavra patrí pre pravoslávnu cirkev medzi najposvätnejšie. Sú v nej uložené ostatky až mýtického staroruského hrdinu Ilju Muromca, letopisca Nestora z 11. storočia, ďalších významných osobností ruskej a ukrajinskej minulosti, v lavre prosili alebo ďakovali Bohu v kľúčových okamihoch ruských a ukrajinských dejín. Nestor zaradil Slovákov medzi nejstarších Slovanov. Od svojich začiatkov v hlbokom stredoveku lavra patrila Ukrajinskej pravoslávnej cirkvi moskevského patriarchátu. V súčasnosti sa vedie spor medzi pravoslavnými cirkvami na Ukrajine Moskovského a Konštantinopolského patriarchátu o dedičstvo pravoslávnej církvi, vrátane cirkevných objektov. Slovensko-ruská spoločnosť sa necíti kvalifikovaná o zaujatie stanoviska v spore, ale zastáváme názor, že štát sa nemá do sporu miešať nad rámec platného práva, aj to len reštriktívne. Zásahy ukrajinskej štátnej moci do pomerov v lavre sa zintenzívnili po dekréte prezidenta Zelenského z decembra 2022 o zrušení užívania lavry UPC. Na internete sa objavili zábery, ako do lavry vnikli výkonné

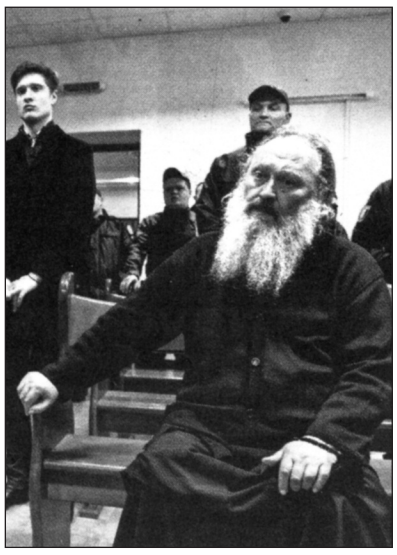

Metropolita Ukrajinské pravoslavné církve Pavlo byl odsouzen k 60 dnům domácího vězení za trestný čin ospravedlňování ruské vojenské akce proti Ukrajině. Soud mu přikázal žít na vsi za Kyjevem v domě, který nemá teplo ani světlo. Pavlo musel opustit klášterní komplex Kyjevsko-pečorské lavry. *FOTO – ČTK/AP*

zložky ukrajinskej štátnej moci, vyháňali z nej mníchov a dokonca použili aj plyn. K mníchom sa pripojili pravoslávni veriaci a v dobe, keď píšeme toto vyhlásenie, odolávajú polícii, ktorá chce lavru odobrať Ukrajinskej pravoslávnej cirkvi moskevského patriarchátu. Mníchov v lavre úrady obviňujú z podpory Moskvy. Na Slovensku to pripomína začiatky 50-tych rokov, keď komunistická Štátna bezpečnost obvinila katolických kňazov zo špionáže pre Vatikán a súdy niektorých za toto obvinenie aj odsúdili. Ľudia vtedy bránili kňazov a niektorých polícia zastrelila.

Úrad vysokého komisára OSN pre ľudská práva označil dianie na Ukrajine proti Ukrajinskej pravoslávnej cirkvi za jej diskrimináciu. Postup kyjevských úradov proti mníchom a veriacim v Kyjevsko-pečorskej lavre pokrýva hanbou režim prezidenta Zelenského. Kyjev by nemal dostávať z Európy zbrane, demokratický štát takým spôsobom nepostupuje proti registrovanej cirkvi.

Slovensko-ruská spoločnosť,
Bratislava 31. marca 2023.
JUDr. Ján Čarnogurský
predseda Slovensko-ruskej spoločnosti

Styky a „nestyky“ naší země a Ukrajiny

Tak mě napadlo, když zde máme, nebo jsme měli na půl milionu Ukrajinců, že bychom si měli připomenout jména některých Ukrajinců, kteří jsou tak či onak spojeni s naší zemí. Mnozí z nich byli vítáni chlebem a solí, jiní zbraněmi. O těch, kteří přišli v minulém roce a dostali statut uprchlíků, je těžké něco říct. Někteří utíkali před válkou, jiní, a zdá se, že nepůjde o malé procento z počtu, přicházeli proto, že naše země nabídla nejvyšší dávky a nadstandartní podmínky k životu. Často se jim tak žije daleko od domova lépe, než nemalému procentu našich vlastních občanů. Jde o politickou hru, která dává přednost jiným cílům, než prospěchu těch, kteří se tu narodili, vyrůstali a třeba poctivě pracovali a odevzdávali daně. Taková je skutečnost často halená do hesel o obraně „pravdy a lásky“, „svobody a demokracie“, „západních křesťanských hodnot“. Proto bychom neměli příliš věřit tvrzení, že nám jde o „obranu západní civilizace“ a o nebezpečí, jež hrozí i nám. Pokud by to bylo jinak, proč potom dodáváme zbraně na východ, munici a dokonce i dobrovolníky? Ty, kteří tam padnou, pak 28. října nový prezident snad dokonce in memoriam vyznamená. Nedivil bych se tomu.

Slované pocházejí z východu. Můžeme se sice přít, zda jejich pravlastí bylo území kolem Dněpru a Bugu nebo jiná lokalita, ale při stěhování národů zřejmě i řada tamních kmenů se dala pod tlakem z východu na pochod. Tak se z prostoru dnešní Ukrajiny a Běloruska dostali do středu Evropy a vytlačili germánský živel. Nelitujme ho, ten se totiž choval ke Keltům stejně. Jen o několik století dřív. Prostě v té době se utvářela nová Evropa. Jenže o to mně nejde. Jen jsem ukázal na ono dávné propojení, které ještě zdaleka nevytvářelo národy. Kyjevská Rus se začala utvářet asi o století později, než přemyslovský stát. Jejím zakladatelem měl být kníže Oleg, největší rozmach však historie zaznamenala za Vladimíra Velikého a Jaroslava Moudrého (11. a 12. století). Někdy kolem roku 1240 se rozpadla. Nájezd Mongolů nevydržela. Zajímavé pro nás je období christianizace. Také sem přišla o více než sto let později než k nám. Nenapojila se však na římské centrum, ale na konstantinopolské. Tehdy to byla stále ještě Kyjevská Rus, o Ukrajině nemůže být řeči. Druhé křesťanské centrum sem poslalo potomky těch, které od nás nechal vyhnat kníže Rostislav. Dokonce i písmo, které pochopitelně doznalo od Velké Moravy hodně změn, pocházelo od nás. Stačí připomenout slovo cyrilice. Styky našich zemí v té době byly minimální. Stejně jako později, kdy centrum říše se přesunulo do Moskvy a Novgorodu. To však už hovoříme o rodícím se Rusku.

Nás zajímá až konec 18. století, kdy v roce 1792 se uskutečnilo první dělení Polska. K Rakousku byla přičleněna Halič, Bukovina, kus Slezska a Krakovsko. Když v roce 1848 se konal červnový Slovanský sjezd i z Haliče do Prahy přijeli také ukrajinští delegáti. Zda se zúčastnili revolučních akcí, které následovaly, je zcela možné. Nepatřili však mezi organizátory. Pokud jde o české země a tuto oblast, spíše Češi mířili na východ, než tomu bylo naopak. Namátkou jmenujme Václava Tháma, pro něhož to byla „poslední štace“, stavební aktivity Hlávky, atd.

Praha je naopak spojena s jinými jmény. Na rohu ulice Politických vězňů a Jana Opletala je deska se jménem Tarase Ševčenka. Také jeho pomník bychom v našem hlavním městě našli. Je v Praze 6. Básník a malíř pronásledovaný carským režimem, ač prý v Praze nikdy nebyl, napsal jednu ze svých knih, Kacíř, na husitské téma. Věnoval ji Pavlu J. Šafaříkovi. Zato jiný velikán ukrajinského písemnictví v Praze byl. Sice studoval na Lodžské a pak na Vídeňské univerzitě, ale při svých cestách po mocnářství se tu prokazatelně zastavil. Byl však rakouským občanem, i když ukrajinské národnosti. Dočkal se i vypuknutí Velké války.

Větší stykové aktivity bychom mohli spojit až právě se zmíněnou válkou. Nejde mně jen o bojiště u Přemyšlu nebo v karpatských horách. Ale o zajatce, kteří se ocitli v josefské pevnosti. Tehdy se nerozlišovalo podle národnosti. A tak pod názvem Rusové se mohli skrývat jak Ukrajinci či Bělorusové, tak Litevci anebo třeba Gruzínci. Nelze opomenout ani jednání T. G. Masaryka s charkovským rodákem teroristou Borisem Savinkovem. Masaryk mu měl přislíbit i finance na boj s bolševiky či dokonce na zavraždění Lenina. Je ovšem sporné, zda takto formulovaná dohoda vůbec existovala i to, zda jestli je pravdou takový úmysl.

Po skončení Velké války na východě však přišla možná ještě krutější Občanská. Sem do Prahy před ní uteklo mnoho významných představitelů minulých ruských režimů. Zůstali tady. Žili a splývali s místním obyvatelstvem. A zase není snadné rozlišit, jakou vlastně měli národnost přesto, že se narodili na dnes ohraničené Ukrajině. Na pravoslavném hřbitově na Olšanech je pohřben generál Šiling, jeden z velitelů Wrangelovy Bílé armády, známý spisovatel a satirik Arkadij Averčenko, spisovatel Spirodon Čerkasenko, básník Jurij Darahan, filolog profesor Aladimir Francev, bělogvardějský generál Nikolaj Chodorovič, prof. Kyjevské univerzity Michail Katkov, zakladatel euroasijského hnutí, člen Wrangelova štábu a básník Pjotr Savickij, politik a diplomat Hryhorij Sydorenko, ukrajinský kozák a generál Sergej Ščepichin, atd., atd. Problém ovšem je rozlišit ty, kteří se cítili Ukrajinci a ukrajinština byla jejich rodným jazykem a oddělit od nich ty, kteří se sice narodili tamtéž, ale rodným jazykem byla ruština. Kromě dalších nejmenovaných jsou na zdejším pohřebišti pohřbeni ještě další představitelé zemí východu. Odpočívají tu navždy i vojáci Rudé armády – osvoboditelé, u jejichž jmen také málokdy děláme dělící čáru Rus – Ukrajinec. Ti první z pravoslavného pohřebiště byli emigranti, kteří neuspěli v boji proti sovětské vládě, ti druzí za sovětskou moc bojovali a při tom přišli k nám jako osvoboditelé a zahynuli i za nás, za naši svobodu.

Poručík Gončarenko, velitel tanku, který jako první přijel ráno 9. května 1945 do Prahy.

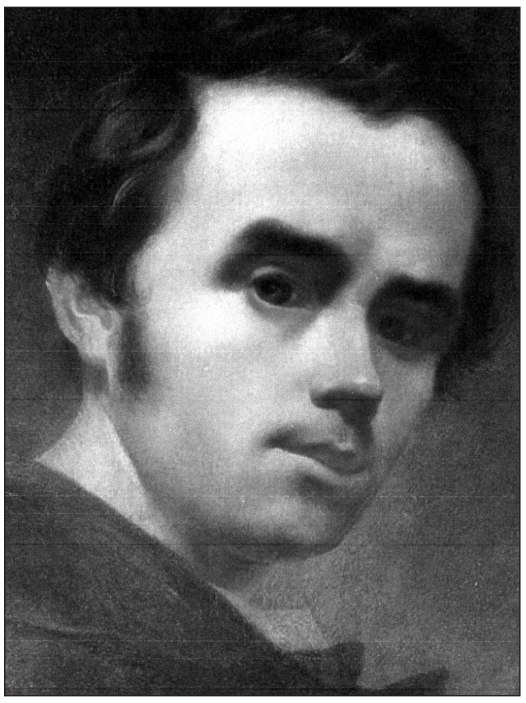

Básník a malíř Taras Ševčenko, který v jedné ze svých knih pojednává o českých husitech.

Velitel 1. ukrajinského frontu generál Nikolaj Vatutin, osvoboditel Kyjeva. FOTO (3x) – internet

„Po skončení Velké války na východě však přišla možná ještě krutější Občanská.“

Takovým příkladem je hrdina Sovětského svazu generál Maxim Kozyr, jenž padl při osvobozování Brna. Je také pohřben, stejně jako poručík Gončarenko, na vojenském olšanském hřbitově. Oba pocházeli z Ukrajiny. Ten první byl zástupcem náčelníka 50. transylvánského sboru, který byl součástí Malinovského frontu, ten druhý přijel jako velitel na prvním tanku do Prahy a padl kousek od Vltavy.

Těch osvoboditelů narodivších se na Ukrajině bylo mnoho. I mezi veliteli jednotlivých formací. Patřil mezi ně i generál Leonid Brežněv z Dněprodzerdžinska, dnes Dnipra, jenž byl jedním z osvoboditelů např. Poličky. Mezi generály narozenými na území dnešní Ukrajiny osvobozujících naši vlast byli například maršálové Malinovskij (velitel frontu), Batickij (osvobodil např. Mimoň) a Jeremenko (např. Prahu), generálové Akimenko (např. Nové Hrady), Kravčenko (Beroun, Příbram), Lebeděnko (Děčín), Moskalenko (Olomouc, Pardubice), Tichonov (Třeboň), Utvenko (Bechyně, Jindřichův Hradec), Žměčenko (Zlín, Uherské Hradiště) a stovky či dokonce tisíce ukrajinských nebo rusko-ukrajinských vojáků od vojínů po generály. Mimochodem také herečka Ida Kamiňská, která se podílela na československém oskarovém filmu Obchod na korze se narodila v Oděse a česká filmová a divadelní star Vlasta Matulová zase ve Lvově.

K Ukrajině se dnes počítá i Zakarpatsko patřící dvacet předválečných let do svazku Československé republiky. Stalo se tak ve vzájemné shodě a potvrzeno bylo Saintgermainskou dohodou z roku 1920. Sice v létě roku 1945 další dohoda území připojila k Ukrajinské sovětské republice, ale ono dvacetiletí se velmi podepsalo na našich vztazích. Nemyslím jen literaturu. Čapka, Olbrachta, Vančuru, ale sice pomalé, ale přece jen podstatné kroky ke zvyšování úrovně zanedbaného území, které pro Uhersko, k němuž bylo přičleněno, bylo jen příležitostí exploatace. Toto území krátce mělo dokonce svého prezidenta. Byl jím Augustin Vološin, jehož tělo je pohřbeno na přání jeho rodiny taktéž v pravoslavné části Olšanských hřbitovů.

Mnoho Podkarpatoukrajinců bojovalo v řadách Svobodovy armády. Kapitán Československé lidové armády Stepan Vajda byl dokonce vyznamenán Zlatou hvězdou Hrdiny SSSR za Karpatsko – ostravskou operaci. Pod zdejšími Karpatami se narodili také významní čeští režiséři Ludvík Ráže a Antonín Moskalyk či britský miliardář a novinový vydavatel Maxwell mající velmi vstřícný vztah k bývalému socialistickému Československu.

Také nás se ovšem dotkl hrůzný ukrajinský nacionalismus mající svůj původ v Haliči a Volyni. Odtud pocházel Stěpan Bandera, Dmytro Klajačevskij (Klym Savur), Roman Šuchevyč (Taras Čorynka) i Vasyl Kuk (Lemiš), jimž se na dnešní Ukrajině stavějí pomníky a jmenují po nich ulice a za nimiž zůstalo desetitisíce mrtvých Rusů, Poláků, Maďarů, Židů, Čechů… Vzpomeňte na Český Malín! Také k nám zabrousily jejich sotně. S jednou v Akci B bojovali naši mladí policisté a příslušníci armády. Vedl je Volodymir Ščyhelskyj (Burlak) a členy jeho skupiny byli nejen příslušníci fašistické Ukrajinské povstalecké armády, zrádcovských policejních sil, ale i bývalí příslušníci jednotky SS Galizien (název odvozen od německého překladu Haliče – Galizia). Této Grenadiere division der SS, vzniklé v březnu roku 1943, velel Ukrajinec s hodností Oberführer, později povýšený na Brigadeführera, Pavel Šnadruk. V době svého využití měla na 3500 mužů. Další divize byla budována téměř v závěsu. Jejím velitelem v hodnosti Standartenführera byl Djačenko. Také ta měla několik tisíc bojovníků. Některé jejich části se udržely na jihu Polska až do roku 1947. Připomínám, že se jim podařilo zavraždit v době války velitele tehdy 1. ukrajinského frontu generála Nikolaje Vatutina, jinak osvoboditele Kyjeva, a po válce pak ministra obrany Polska, legendárního velitele interbrigadistů ve Španělsku, Waltera, tedy Karola Swierczewského. Potomci těchto zabijáků zůstali věrni odkazu svých otců a dědů a okamžitě po Majdanu v roce 2014 se začali organizovat v nové divize a okamžitě se zúčastnili pacifikace východu Ukrajiny, jenž zůstal věrný zákonné vládě. Dodnes jsou oporou v tamních bojích o Donbas. Nám jde však dnes o to, jaký vliv měli a mají představitelé nebo další obyvatelé Ukrajiny na naše vzájemné vztahy v minulosti. Byly a jsou různorodé. Od těch pozitivních, až po ty méně přijatelné. Současnou migraci hodnotit nechci. Zatím však, kromě těch Ukrajinců, kteří sem k nám přišli za prací a jimž je třeba vyjádřit dík, ji chápu za spíše problémovou. Ale to by stálo za samotné zamyšlení. **JAROSLAV KOJZAR**

Stranu 3 připravil a redigoval Jan Jelínek

Rusko rozmístí v Bělorusku taktické jaderné zbraně

Rusko uzavřelo dohodu s Běloruskem ohledně rozmístění taktických jaderných zbraní. V rozhovoru pro ruskou televizi to oznámil 25. března prezident Ruské federace Vladimir Putin s tím, že Rusko předalo Bělorusku komplex Iskander, což je taktický raketový systém, který může vystřelovat i jaderné hlavice. „Od 3. dubna zahájíme výcvik posádek a 1. července dokončíme stavbu speciálního skladu pro taktické jaderné zbraně na území Běloruska," doplnil Putin. V Bělorusku už má také základnu desítka ruských letadel, které mohou nést jaderné hlavice.

Iskander je schopný vystřelovat balistické rakety s dosahem až 500 kilometrů a má několik verzí. Celý komplex se skládá z několika vozidel. Do služby byl systém zařazen v roce 2006. Dle Putina běloruský prezident Alexandr Lukašenko už téma rozmístění jaderných zbraní několikrát otevřel. „Pokud jde o naše jednání s Alexandrem Lukašenkem, důvodem bylo prohlášení ministryně obrany Velké Británie, že chtějí dodávat střely s ochuzeným uranem Ukrajině, což má souvislost s jadernou technologií," objasnil Putin. Postěžoval si, že informace o dodávkách těchto střel na Ukrajinu se objevily ve chvíli, kdy byl na návštěvě Ruska čínský prezident Si Ťin-pching. „Jako by to Západ udělal naschvál, aby nějakým způsobem narušili naše jednání nebo je ovlivnili…" Poukázal také na to, že USA dlouhodobě rozmisťují taktické jaderné zbraně na území spojenců.

Na dotaz na půdě britského parlamentu 20. března odpověděla britská ministryně obrany Annabel Goldie: „Spolu s dodávkou tanků Challenger 2 Ukrajině jí poskytneme i munici včetně průbojných střel s ochuzeným uranem. Ty se ukázaly jako velmi efektivní při ničení moderních tanků a obrněných vozidel." Podle Jakuba Drmoly, bezpečnostního analytika z Masarykovy univerzity, má i Rusko ve výzbroji střely s ochuzeným uranem. **(TN.cz)**

Krajina podél běloruské řeky Bereziny. *Zdroj: internet*

Únik tajných dokumentů

Ozbrojené síly Ukrajiny se potýkají s kritickým nedostatkem vybavení protivzdušné obrany a také munice.

Uvádí se to v článku zveřejněném 9. dubna na titulní straně deníku Washington Post, který zkoumal tajné dokumenty Pentagonu a amerických zpravodajských služeb, jež se objevily na internetu. Již dříve americká média sdělila, že Pentagon a ministerstvo spravedlnosti zahájily vyšetřování úniku tajných dokumentů, týkajících se plánů USA a NATO na přípravu ukrajinských ozbrojených sil k protiútoku. Na Twiteru a Telegramu byly mj. publikovány četné materiály, odhalující údaje o harmonogramu dodávek zbraní a počtech vojáků. USA jednají na vysoké úrovni se spojenci o problému úniku tajných dokumentů na veřejnost. Sdělil to zástupce vedoucího tiskového oddělení ministerstva zahraničí Vedont Potel.

(jb, TASS)

Lov na Leopardy

Rusko se obává německých tanků Leopard a britských Challengerů, které se už možná ocitly na ukrajinské frontě. V Rusku proto byly na pokyn náměstka ministra obrany Junus-Bek Jevkurova vytvořeny speciální skupiny pro boj s těmito tanky, které Kyjevu dodaly západní země. Oznámil to 9. dubna dle agentury TASS náčelník Centra bojového výcviku ozbrojených sil Ruska Jevgenij Arifulin. „Dobrý kulometčík, dobrý ostřelovač (tank) připraví o „zrak" a granátomety ho následně zlikvidují," prohlásil Arifulin s tím, že to už „dělali naši dědové za Velké vlastenecké války."

Začátkem dubna generální tajemník NATO Jens Stoltenberg v Bruselu uvedl, že členové Severoatlantické aliance zvyšují produkci munice a vojenských dodávek na Ukrajinu. První tanky Leopard a Challenger 2 jsou dle něj již na Ukrajině. Stoltenberg dodal, že země NATO poskytly Ukrajině pomoc za 150 miliard eur, včetně vojenské podpory ve výši 65 miliard eur. Celkem západní státy slíbily převést na Ukrajinu 293 tanků. Do začátku dubna jich Kyjev obdržel 57. **Echo24.cz**

Hory Podkarpatské Ukrajiny *Zdroj: internet*

Poláci pro denacifikaci

Publicista listu Myśl Polska Konrad Renkas vyjádřil názor, že ukrajinští uprchlíci, kteří přišli do Polska, přesvědčili Poláky, že Ukrajina by měla být denacifikována.

„A to zejména nynějším režimem podporovaný kult Romana Šucheviče, Stepana Bandery a dalších nacistických kolaborantů. Právě toto zanechalo na generacích Ukrajinců nesmazatelnou stopu. Domnívám se, že dnešní Ukrajina je zemí, která prostě potřebuje denacifikaci," uvedl Renkas. „Mezi uprchlíky je mnoho nacistů, kteří zabíjeli civilisty na Donbase. Masová migrace ukrajinského obyvatelstva připomněla dávného nepřítele, o němž jsme se mylně domnívali, že je poražen: NACISMUS. V příchozích vidíme důsledky mnohaletého nacistického ideologického zpracování. Ukrajina je územím, kde je denacifikace naprosto nezbytná," napsal polský publicista. **mhav**

Vojenská aliance tří

Společné cvičení Číny, Ruska a Íránu „Námořní bezpečnostní pásmo 2023" bylo zahájeno s cílem společné kontroly hlavní světové trasy pro přepravu ropy.

„Flotila 5 operačního uskupení amerického námořnictva byla vždy přítomna v Ománském zálivu. Naše válečné lodě tam vždy sloužily od dob studené války. Vzhledem k tomu, že Íránu patří severní pobřeží Ománského zálivu, íránské lodě hlídají jeho pobřeží a mohou pořádat námořní cvičení, na které mají právo přizvat spojence, jako jsou Rusko a Čína. A zatímco dříve Američané vídali v zálivu pouze čínské obchodní lodě, nyní si budou muset zvyknout i na válečné lodě. Čína tím americkému námořnictvu jasně demonstruje, že se stala námořní velmocí a může spolu s Ruskem a Íránem kontrolovat a chránit obchodní trasy v Ománském zálivu," uvedl kontradmirál ruského námořnictva v záloze, vojenský historik Jurij Kirillov.

vz.ru

Stranu 4 připravili a redigovali Miroslav Havlík a Jan Jelínek

MIR – MOUVEMENT INTERNATIONAL RUSSOPHILE

V Moskvě se konal 14. března ustavující kongres Mezinárodního hnutí rusofilů (MIR), jehož se zúčastnili představitelé ze 42 zemí světa ze všech kontinentů. Také Josef Bogdan z České a Josef Dolník ze Slovenské republiky. Předsedou byl zvolen Nikolaj Malinov z Bulharska, který o vzniku a cílech hnutí dopisem informoval generálního tajemníka OSN Antónia Guterrese.

Mezinárodní rusofilské hnutí je výrazem úcty, sympatií a lásky k Rusku. K jeho jazyku, kultuře a tradicím, které od pradávna fascinují a přitahují lidi z celého světa. Hnutí vychází ze staletých historických, civilizačních a kulturních kořenů a také z pochopení, jak významnou roli Rusko představuje v současném světě. Zároveň je hnutí reakcí na eskalující rusofobii, která se v posledních letech stupňuje a jejíž vštěpování a šíření začalo dávno před vypuknutím ozbrojeného konfliktu na Ukrajině. **mhav**

Mučili a popravovali Ukrajinci zajatce?

Téměř polovina ruských vojáků zajatých během vojenské operace na Ukrajině byla mučena a bylo s nimi špatně zacházeno ze strany ukrajinských bezpečnostních sil, uvedl v březnu vysoký komisař OSN pro lidská práva Volker Türk během svého vystoupení na 52. zasedání Rady OSN pro lidská práva v Ženevě.

Komisař upozornil, že dokonce i zadržení civilisté na Ukrajině byli také mučeni. Mise OSN pro monitorování lidských práv na Ukrajině odhalila nejméně 25 případů masakru ruských válečných zajatců vojáky Ukrajiny, uvedla na tiskové konferenci v Kyjevě vedoucí mise Matilda Bognerová. „Jsme hluboce znepokojeni případy svévolných poprav asi 25 ruských válečných zajatců a těch, kteří se přestali účastnit bojových akcí, ze strany ukrajinských ozbrojených sil, které jsme zdokumentovali," uvedla vedoucí mise. Dle Bognerové byly tyto vraždy často provedeny bezprostředně po převzetí do válečného zajetí. Zároveň si její mise není vědoma toho, že by ukrajinské úřady pachatele stíhaly. **un.org**

Rusofil

Abych předešel všelijakým
spekulacím
Přiznám se vám sám
Bez mučení, bez nátlaku
Ano, já Rusko rád mám

Abych předešel různým
dohadům
Nemiluji pouze rusky
Já miluji také uzbecky, tatarsky
a moldavsky
Čečensky, ázerbájdžánsky
i arménsky

Miluji já bělorusky, gruzínsky
a kazašsky
Tádžicky, kyrgyzsky
i turkmensky
Ukrajinsky, německy
a židovsky
Dokonce i sibiřsky a seversky

Ale hlavně, samozřejmě
Miluji československy!

Abych předešel těm řečem
Přiznám se vám
Na samotném místě nejvyšším
Tam v Rusku podporu mám

Vždyť říká se
Rusko řízeno je Bohem přímo
A odtud cítím podporu já
Zcela a napřímo!

MIROSLAV HAVLÍK

Vražda válečného zpravodaje

Výbuch otřásl 2. dubna kavárnou na Univerzitním nábřeží v centru Petrohradu, kde pořádal tvůrčí večer válečný zpravodaj Vladan Tatarskij. Na místě byl zabit a 32 lidí utrpělo zranění. Vyšetřovatelé zadrželi Darju Trepovou, podezřelou z podílu na explozi. Novináře o tom informovala tisková služba agentury. Mrtvý Maxim Fomin, známý pod pseudonymem Vladan Tatarskij, byl válečným zpravodajem. Dle tiskové zprávy tiskového střediska ruského ministerstva vnitra se Trepová přiznala, že přinesla bombu se soškou, která vybuchla v kavárně. Odmítla povědět, kdo ji sošku dal. Národní protiteroristický výbor uvedl, že teroristický čin proti Tatarskému zosnovaly ukrajinské zvláštní služby s protikorupčním fondem Alexeje Navalného. Trepová je příznivkyní této nadace. Atentát na Tatarského prý je podle poradce ukrajinské prezidentské kanceláře Mychajlo Podoljaka výsledkem vnitřních bojů a rivality mezi různými skupinami v Rusku.

(TASS, ČTK, jb, jel)

Táborem zněl husitský chorál

Zleva manželé Alena a Stanislav Grospičovi (SV ČR), J. Pokorný Beroun (KČP), Nataša Weberová (SV ČR) a F. Kovář

Zleva Květa Šlahúnková – předsedkyně Republikové rady Levicových klubů žen a uprostřed Zdeněk Levý

Uprostřed právník, bývalý poslanec a někdejší předseda ÚV KSČM Vojtěch Filip.

Pohled na účastníky manifestace.

Foto – (4x) Nataša Weberová

Na náměstí Tomáše Garrigua Masaryka v památném místě Táboře se 1. dubna 2023 sešli na velikonoční demonstraci za mír odpůrci válek. Akci pořádali strážci míru Klubu českého pohraničí, Českého mírového hnutí, Českého mírového fóra matek za mír a tábora vlastenců.

Zazněla česká a slovenská hymna

V Táboře se nesešli jen lidé autentické levice či širší levice, všichni však patří k národním silám, jež spojuje to zásadní: uhájit mír a eliminovat válečné štvaní, v němž je Fialova pravicová vláda premiantkou.

Pohnutky a cíle účastníků shrnul předseda Okresní rady KČP Táborsko Dr. Edvarda Beneše Zdeněk Trippé: „Ne zapojení ČR do bratrovražedného konfliktu mezi Rusy a Ukrajinci! Ne novému kolu horečného zbrojení! Ne studené válce!“ a „Ano okamžitému zastavení zabíjení slovanských bratrů a sester – Rusů a Ukrajinců, ano udržení národních a sociálních jistot a celkové kvality života občanů, ano rozšiřování přátelských vztahů s ostatními národy, ano upevnění důstojného postavení ČR ve světovém společenství a ano zachování světového míru“!

Někdejší vysoký světový diplomat Jan Kavan promluvil jménem signatářů výzvy Mír a spravedlnost, v jejímž čele stojí spolu s profesorem Václavem Hořejším a Matějem Stropnickým. Pochlubil se již asi 17 000 příznivci, kteří se pod mírový apel podepsali, přičemž někteří se žel stali objektem nátlaku, nálepkování, či dokonce dehonestace. „Největší zradou Ukrajiny je podpora pokračování války, která povede jen k většímu krveprolití, většímu počtu obětí a k většímu zničení Ukrajiny. To je pochopitelně jasné i prezidentu Zelenskému, který však veřejně opakuje americkou mantru, že díky západním moderním zbraním vyžene Rusy z celé Ukrajiny. Nevěřím, že by tomu sám věřil.“ Kavan upozornil, že americkým sportovcům nikdo nekladl žádné překážky v účasti na OH ani v době válek ve Vietnamu, Afghánistánu či Iráku, proto je s podivem, co se rozehrává kolem účasti ruských a běloruských sportovců.

Právník, bývalý poslanec a někdejší předseda ÚV KSČM, Jihočech Vojtěch Filip, osvětlil, že s koncem jednopolárního světa probíhá odchod dosavadního hegemona, Spojených států, které se svého prominentního postavení nechtějí vzdát. Sdílený osud lidstva vystihuje vícepolární svět, v němž má každý národ právo na svůj rozvoj v míru. „Ti, kteří nechtějí vícepolární svět, rozpoutávají války. Válka přichází sama, o mír je třeba bojovat prostředky zejména diplomatickými. Tím, že někam pošlu zbraně, žádný mír nezabezpečím,“ zdůraznil.

Předseda Českého mírového hnutí a viceprezident Světové rady míru, a též místopředseda ÚV KSČM Milan Krajča vyjádřil nesouhlas s přítomností cizích vojsk na území ČR. Hanba vládě, jež namísto toho, aby se u nás žilo lidem dobře, dělá vše pro to, aby eskalovala konflikty probíhající ve východní Evropě, utrácí desítky miliard na nákup zbraní a podporuje přítomnost cizích vojsk u nás, hřímal.

Ve stejném duchu zněly projevy dalších představitelů různých hnutí – Vladimíry Vítové, Jiřího Machače, Antonína Snášela. Za Levicové kluby žen vystoupila Květa Šlahúnková a za Slovanský výbor ČR pozdravila mírové shromáždění Nataša Weberová. Konflikt na Ukrajině mohou ukončit jen obě jaderné velmoci, a to tak, že dosáhnou shody na relativně srovnatelné bezpečnosti každé z nich. („To chce spolupráci, a ne spolu prát se.“) Svým vystoupením uzavřel dlouhý seznam řečníků komunistický historik a publicista Josef Skála a vytyčil pět klíčových priorit: boj za suverenitu, za svébytný rozvoj ČR, za skutečnou demokracii, za rozhodný boj proti válce a za nesmlouvavý antifašismus.

Závěrečné prohlášení přednesl Marek Adam z KČP. Parafráze slavného husitského hesla „Nepřátel míru se nelekejme, na jejich množství nehleďme! Zazněl husitský chorál – zakončily mítink.

NATAŠA WEBEROVÁ

Pravda na kříži

Když hovoří zbraně
prý umlkají múzy.
Nesmí však mlčet svědomí,
když na pochod se daly
všechny světa hrůzy
válečné bubny zaduní.

Nelze jen stát
a zatínat pěsti,
když pravda přibitá je
na kříži.

I verš je zbraň
jen pevně ji nésti
a přesně na cíl
zamířit.

Ať světem zazní
naše mocné „NE!“
ve jménu pravdy
ukřižované.

NATAŠA WEBEROVÁ

Stranu 5 připravila a redigovala Nataša Weberová

Konstantin a Metoděj slovanští věrozvěstové

Svatí Konstantin (Cyril) a Metoděj (označováni někdy jako soluňští bratři, apoštolové Slovanů či slovanští věrozvěstové) byli křesťanští misionáři, kněží, mniši a bratři ze Soluně, kteří v rámci své misie na Velké Moravě prosadili staroslověnštinu jako bohoslužebný jazyk, pro který Konstantin vytvořil také písmo nazývané hlaholice. V roce 1981 je papež sv. Jan Pavel II. prohlásil spolupatrony Evropy. Jsou také hlavními patrony Moravy. V České republice a na Slovensku se slaví svátek Cyrila a Metoděje 5. července.

Svatý Konstantin (zvaný Filozof) (řecky Konstantinos) (827, Soluň – 14. února 869, Řím) byl mladší než Metoděj. Patřil k nejvýznamnějším učencům své doby, byl vynikajícím teologem, řečníkem a polyglotem. Působil jako profesor filosofie v Konstantinopoli a úspěšně vedl několik zahraničních nábožensko-politických misí a mnoho teologických disputací. Několik let žil v klášteře společně se svým bratrem. V tomto období začala jejich společná činnost. Mnichem se stal až krátce před svou smrtí v Římě, kde vstoupil do kláštera a přijal řeholní jméno Cyril (místo jména Konstantin) (řecky Kyrillos; latinsky Cyrillus), které se stalo v průběhu staletí známějším.

Svatý Metoděj (řecky Methodios; latinsky Methodius) (813, Soluň – 6. dubna 885, Velkomoravská říše) byl starším bratrem Konstantina. V mládí pracoval jako byzantský státní úředník. Během společného pobytu v klášteře s Konstantinem se stal patrně jeho nejbližším spolupracovníkem, se kterým se pak účastnil zahraničních cest ve službách Byzance.

Po Konstantinově smrti se ujal vedení velkomoravské misie a završil jejich společné dílo, které hájil až do své smrti.

Jedním z jeho největších úspěchů bylo zřízení moravsko-panonské arcidiecéze, v níž se stal prvním arcibiskupem.

Řecká ikona sv. Cyrila a Metoděje

Proti Frankům

K velkému rozkvětu došlo za vlády knížete Rastislava, který nastoupil na trůn v roce 846. A právě on je spojován se jmény Konstantina a Metoděje.

Než je pozval na Moravu, vyřídil si ovšem své mocenské záležitosti. Franská říše, západní soused, se vždy snažila uplatňovat nad Moravany svůj vliv. Její vládce Ludvík Němec se s Rastislavem několikrát střetl, a to v letech 855 a 858. Ale neuspěl. Rastislav navíc využíval rozbrojů mezi franskými vládci – tak např. roku 861 nabídl Karlomanovi pomoc proti vlastnímu otci Ludvíku Němci.

Oba bratři i se svými žáky dorazili na Moravu někdy mezi podzimem 863 a jarem 864. Kromě učení tepali oba bratři i poměrně nevázaný život moravských Slovanů. Konstantin k tomu účelu vytvořil i první slovanskou abecedu, zvanou hlaholice, knih (misál, breviář a část bible, Starý zákon pak přeložil v době od března do října roku 883 Metoděj).

Nejstarším písmem na Moravě nebyla hlaholice, ale starogermánské runy. Nic ale nebylo tak jednoduché a oni sami, zejména Metoděj, se museli potýkat i s drsnými politickými poměry své doby. Byli navíc trnem v oku bavorským kněžím, kteří z nich šíleli. Tvrdá doba, nemilosrdné metody. Ostatně – Bavorští měli své důvody. Ohrožovalo jejich mocenské zájmy.

Latiníci se na Konstantina vrhali jako havrani

Jejich misie byla úspěšná, ale nelehká. Franská říše z toho, co Rastislav podnikal, doslova zuřila. V roce 864 vtrhlo na Moravu silné franské vojsko a v bitvě u dowinské pevnosti (zřejmě Děvín u Bratislavy) přinutilo Rastislava ke kapitulaci. Bavorští duchovní se poté okamžitě snažili obnovit svůj vliv na Moravě. Vyvinuli silný nátlak i na Konstantina a Metoděje. Oba bratři ale zůstali věrně stát při Rastislavovi. Dalších dvacet let se pak odehrávalo ve znamení zápasu mezi dvěma liturgiemi – volnější západní, latinskou, a ortodoxnější byzantskou, realizovanou ve staroslověnštině. Konstantin a Metoděj zvolili novou taktiku – přenesli se do oblasti učených disputací. Když v roce 867 vystoupil Konstantin v Benátkách, „vrhli se na něho latinští biskupové, kněží a mniši jako havran na sokola a osočovali ho, že vytvořil Slovanům písmo a že je učí“.

K velkému rozkvětu došlo za vlády knížete Rastislava, který nastoupil na trůn v roce 846. A právě on je spojován se jmény Konstantina a Metoděje.

Zdůrazňovali, že jsou známy pouze tři jazyky, „jimiž se sluší slavit boha v knihách: hebrejsky, řecky a latinsky“. Právě v roce 867 pověřil Rastislav oba bratry šířením víry (ale i sjednáním politického spojenectví) u dvora syna knížete Pribiny Kocela, vládnoucího u Balatonu (Panonie).

Obě knížectví se měla spojit k postupu proti franské říši a pokusit se o zřízení společného moravsko-panonského arcibiskupství. V té době dostali bratři pozvání do Říma k papeži Mikuláši I., aby obhájili své učení. A to také udělali.

Metoděje se musel zeptat sám papež

V učených disputacích v Římě Konstantin a Metoděj své stanovisko obhájili, i když už před papežem Hadriánem II. – Mikuláš I. totiž mezitím zemřel. Staroslověnština se stala plnoprávnou bohoslužební řečí. Konstantin se už na Moravu nevrátil – v Římě ve svých dvaačtyřiceti zemřel a před smrtí přijal řeholní jméno Cyril.

Metoděj se stáhl na Moravu a v roce 870 jej bavorští biskupové ve Švábsku uvěznili. Právě tehdy jej chtěl ztlouci pasovský biskup Hermanarich bičíkem. Propustili jej až po ostré intervenci papeže Jana VIII. **(Zdroj: archiv)**

Hradišti v Mikulčicích vévodí čtyřmetrové sousoší Cyrila a Metoděje

V pravoslavném Bulharsku je kult bratrů ze Soluně velmi silný. V Česku žije asi 25 tisíc Bulharů. V roce 1982 nechali v Mikulčicích nainstalovat pamětní desku o věrozvěstech, u které se dosud každoročně scházeli na cyrilometodějské pouti. Menšina se ale rozhodla, že světcům vytvoří uctivější památník.

Slovanské hradiště v Mikulčicích na Hodonínsku získalo novou dominantu. Zástupci bulharské menšiny památníku darovali půltunové bronzové sousoší Cyrila a Metoděje. Věrozvěsty odlili v jedné ze specializovaných sléváren v Horní Kalné na Trutnovsku. Autorem čtyřmetrové sochy za tři miliony korun je bulharský sochař Emil Venkov. **ČT, PRÁVO**

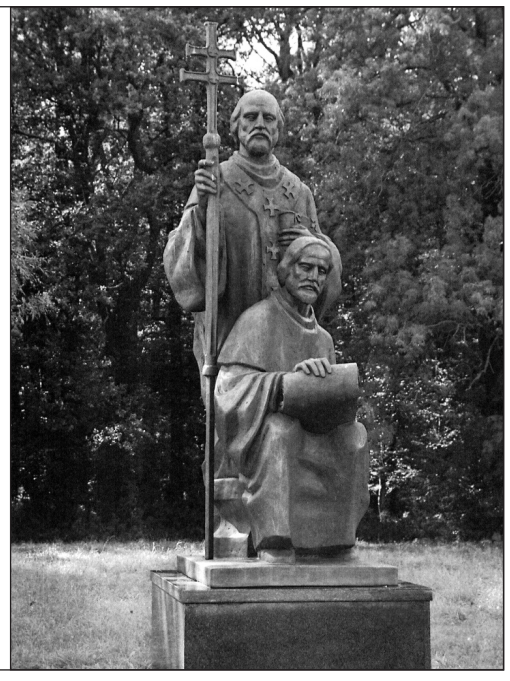

Hradišti v Mikulčicích vévodí čtyřmetrové sousoší Cyrila a Metoděje.

Pravoslavná katedrála sv. Cyrila a Metoděje

Pravoslavná katedrála svatých Cyrila a Metoděje v Praze je sídelním chrámem arcibiskupa pražského a českých zemí, a představuje tak duchovní centrum místní pravoslavné církve.

Ačkoli základy chrámu pocházejí již ze 12. století, svou současnou podobu získal mnohem později, totiž v letech 1730 – 1740, kdy se jeho výstavby ujal vynikající architekt vrcholného baroka K. I. Diezenhofer. Původní římskokatolický kostel byl na konci 18. století odsvěcen.

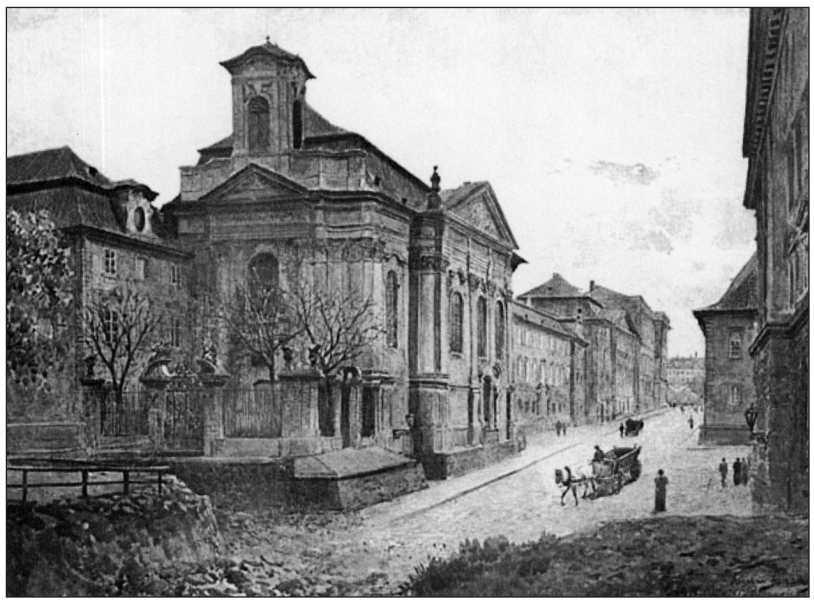

Pravoslavná katedrála sv. Cyrila a Metoděje *www.katedrála.info*

Usnesením vlády ČSR ze dne 29. července 1933 byla budova chrámu přidělena české pravoslavné církvi.

Mimo základní výmalbu a očistu fresek museli jeho noví držitelé přizpůsobit chrámový prostor také pravoslavné liturgické tradici. Jejím hlavním výrazem je bezesporu ikonostas, který byl pro budoucí katedrálu vytvořen podle návrhu prof. V. Brandta, ikony jsou dílem akademického malíře Svatoslava Vukoviče z bývalé Jugoslávie. Další četné ikony v chrámové lodi pocházejí od ruského malíře Michaila Vasněcova či proslulého stavitele českých pravoslavných chrámů a ikonopisce o. archimandrity Andreje (Kolomackého) a dalších umělců.

V sobotu 28. září 1935 byl chrám vysvěcen v čest slovanských apoštolů a učitelů svatých Cyrila a Metoděje. Slavnostní vysvěcení vykonali čtyři pravoslavní biskupové – český Gorazd II., mukačevský Damaskin, zástupce srbské církve metropolita Dositej a zástupce ruské církve Sergej (Koroljov).

Za německé okupace našeho státu se katedrála stala místem odporu vůči fašistické zvůli. Po útoku na zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydrich dne 27. května 1942 se parašutisté, kteří útok provedli, ukryli v kryptě chrámu. Oddíly SS Prag 18. června kryptu dobyli.

Pravoslavní kněží a jejich rodiny byli zatčeni, mučeni a zavražděni, biskup Gorazd byl 4. září 1942 zastřelen.

Po skončení druhé světové války byl chrám 5. července 1947 znovu vysvěcen a od roku 1998 zde funguje Národní památník hrdinů heydrichiády.

Zdroj: www.katedrala.info

Hej Slované, ještě naše slovanská řeč žije!

Opět nastala doba, kdy se na nás vrhl Západ, aby nás udusil. Jsme trnem v oku novodobým Jidášům, kteří pro hrst dolarů pomáhají slovanské země rozporcovat a rozhodit po hrstech mizejících pod pařáty staronových rádoby světovládců. My jsme ale ještě zde! A nesmíme před žádným barbarstvím ustoupit. Musíme stát pevně „tak jako zdi hradně“.

Buďme pravými následovníky těch, kdo k nám přinesli pravou víru a slovanství.

24. května uběhne již 1160 let od příchodu věrozvěstů Konstantina a Metoděje. (Podle římsko-katolické církve se u nás slaví 5. července, pravoslaví však 11. května, dle občanského kalendáře 24. května).

Tak jako oni byli tehdy trnem v oku bavorským kněžím, kteří z nich přímo šíleli, ať jsme my trnem v oku našim nepřátelům a jejich vazalům. Šílenství už s nimi mává, jinak by se nesmyslného vraždění dávno vzdali.

NATAŠA WEBEROVÁ

Stranu 6 připravila a redigovala Nataša Weberová

Dvojí vyprávění o českých dějinách

Pod společným krycím autorským jménem Podiven (prý sluha knížete Václava) vydali P. Pithart, P. Příhoda a M. Otáhal r. 1991 v Praze obsáhlý spis „Češi v dějinách“. Na 590 stránkách tu v neuvěřitelném úhlu pohledu sledují cestu našich předků dějinami, a ta je – podle nich – jedním slovem hanebná.

Nemáme být na co hrdi, máme se jen do hloubi duše stydět. Většina recenzentů reagovala na knihu kriticky. Ale oficiální mínění to přičetlo na vrub tradičnímu chápání českých dějin, vztahem k rozpadu Československa a odsunu Němců po 2. světové válce. Knize se pak dostalo reprezentačního vydání v nakladatelství ACADEMIA, garantovaném Akademií věd ČR. Abychom mohli lépe ocenit „netradičnost“ a „novost“ Podivenova podání českých dějin, připomeneme si jedno výmluvné svědectví. Rakušanka Barbara von Coudenhove-Calergi píše o dvojím pojetí společných dějin Čechů a Němců, která nemohou být odlišnější, a jejichž různost je zakotvena již v dávných dobách. Srovnává obě pojetí přehledně a věcně takto:

1. Podle Čechů přišli Němci do země jako kolonizátoři a dobyvatelé, v německém podání přišli jako nositelé a strůjci pokroku a činitelé vývoje.

2. Doba husitská – pramen demokratických tradic země a počátek evropské reformace podle Čechů, úděsné a hrůzostrašné barbarství podle Němců.

3. Baroko – pro Němce doba kulturního rozkvětu, pro Čechy „temno“, do kterého upadla země po porážce stavovského povstání, po ztrátě suverenity, triumfu habsburské protireformace a zničení protestantské elity.

4. Vznik Československé republiky r. 1918 – pro Čechy historická spravedlnost, návrat suverenity po dlouhých 300 letech nesvobody, možnost budovat s láskou nezávislý demokratický stát. Pro Němce zneuznání práva na sebeurčení a seberealizaci, až „Mnichov“ jim přinesl kýženou satisfakci. V očích Čechů rozbití Československa přičiněním „spoluobčanů“ ve službách Hitlera, to byla nejtěžší zrada a zločin.

5. Protektorát – pro Čechy vyhánění z pohraničí, zatýkání, popravy, ponižování, pokořování, nejhlubší poroba, likvidace kultury a inteligence (zavřeny vysoké školy, popraveno 60 univerzitních profesorů). A budoucnost? Po vítězství Říše realizace projektu germanizace, deportace, genocidy. Ve vlastní zemi neměl zůstat ani jediný Čech. Podle Němců se Čechům za války nežilo špatně. Nemuseli rukovat, nebyli bombardováni, měli co jíst.

6. Denacifikační odsun Němců z Československa, uložený Spojenci – pro Čechy rozuzlení dávných i nedávných excesů, základ stability evropského poválečného uspořádání. Pro Němce katastrofa a zločin všech zločinů.

Probuzení démoni

Autorka neskrývá podiv nad tím, jak po roce 1989 téma „odsunu“ ožilo. Dříve bylo nepohodlné, trapně spojené s nacismem. Věřilo se, že samočinně zmizí: staří odcházejí, mladí se již integrovali v nové domovině. Paradoxně jako by sjednocování Evropy probudilo démony minulosti. Objevila se „změna paradigmatu velikého rozsahu“. Mnohým dělá dobře

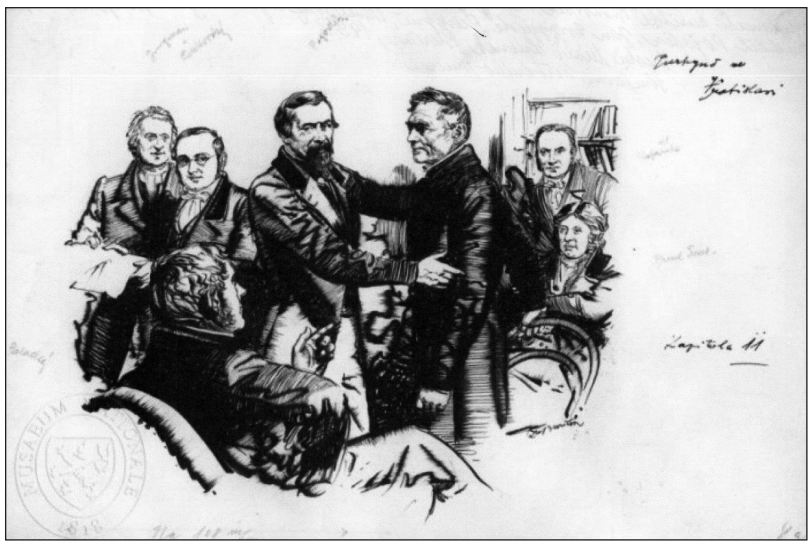

Vlastenečtí buditelé František Palacký, Josef Jungmann, František Ladislav Čelakovský, Michail Pogodin, Jan Evangelista Purkyně, Pavel Josef Šafařík a Jan Svatopluk Presl. Kresba tuší: Zdeněk Burian. Zdroj: Knihovna Národního muzea

octnout se najednou v roli žalujících, nikoli již žalovaných. Ptají se: A co bude se „zločiny druhé strany“? O svých vlastních již nechtějí nic slyšet! Na nás dolehla „změna paradigmatu velikého rozsahu.“ Mnozí dnes vykládají dějiny podle německého vzorového schématu. Říká se tomu „demýtizace“ a postihuje všechna významná období naší minulosti. A není to nijak složité. Všechno je prostě naopak. A zvěstovatelem tohoto obratu je právě kniha Podivenova. Trojice autorů patří k odpůrcům předlistopadového režimu. Tito dříve disidenti, dnes příslušníci vlivných politických a kulturních elit, přijali v letech tzv. totalitarismu za svou perfidní zásadu „nepřátelé našich nepřátel jsou našimi přáteli“. Z nepřátelství k domácímu socialismu hledali a nacházeli oporu antisocialistických sil u našich sousedů v zahraničí, bohužel zhusta i protičeského revanšistického zaměření. Jejich tehdejší spolupráce se neomezila jen na v té době aktuální „studenoválečnické“ měření sil mezi Západním a Východním blokem. Disidenti převzali vstřícně i zmíněný „nový“ pohled na naši národní historii – z dílny německé imperiálně nacionální historiografie.

Znevažují národní hodnoty

Podrobnější charakteristiku obsahu knihy „Češi v dějinách“ jsme podali na této webové stránce před časem. A tak jen stručně to nejdůležitější: Češi provokovali „vznešené ideje německého hegemonismu“, který je založen přímo „plemenně státotvorným géniem Germánstva.“ Nechtěli být vazaly s Přemyslovci, spustili se s kacířskými husity, stali se stavovskými odbojníky, pak si hráli na vlastence, buditele a obrodiče, provokovali austroslavismem, panslavismem, posléze čechoslovakismem. Češi nedovedou vládnout, jsou živel méněcenný, přízemní. Podiven, jak zřejmo, ovládá techniku totální destrukce sebedůvěry národa, techniku ponižování, napadání a ničení sebeúcty člověka a jeho identity, založené na národní příslušnosti. Počínaje Podivenem se tisková i audiovizuální média předhánějí v horlivosti znevážit, znehodnotit, znectít všechno, co se v našem vědomí váže k národní historii, národní tradici, národní kultuře. Připravují nás o naše národní hodnoty a ideály. Bytost, která je zbavena vědomí svých hodnot, není schopna činu. Národ, zbavený sebeúcty, není schopen hájit své zájmy. Vydané dvoudílné „Zamlčené dějiny“ od novináře „Mladé fronty dnes“ Tomáše Krystlíka jsou sestaveny věrně podle uvedeného protičeského schématu. Patrně z marketingových důvodů autor vyhlašuje, že je první, kdo vybízí Čechy, aby „skoncovali s překrucováním dějin, s kterým začal už Palacký“ a odmítli „pajány“ o slavné české minulosti“. Chce být „oporou“, která dosud „chybí“, aby se národ vyrovnal s minulostí, opustil „falzifikace dějin“ a přestal dokazovat, že „není méněcenný.“

Demýtizátor Krystlík

Asi se nezmýlíme, když vyslovíme domněnku, že Podiven i T. Krystlík měli stejné poradce a stejné zdroje informací. Uznávaná historička V. Olivová odmítla pojetí spisu jako zcela neodborné, které nadto souzní s německou publicistikou. Mohli bychom tady s tímto „demýtizátorem“ skončit, ale nechci čtenáře připravit alespoň o malou ukázku, aby mohl ocenit autorův vskutku „objevný“ výklad českých dějin. Husitství bylo „běsnění, které vraždilo lidi a ničilo evropská města“, Žižka byl „masový vrah“, pobělohorská poroba pouhý mýtus, protože „cizí nadvláda nebyla a vliv církve byl kladný a prospěšný“. Československo vzniklo r. 1918 jako „umělý“, neorganický útvar, nedovedlo najít modus vivendi se svými menšinami“ a „vlastní vinou se rozpadlo.“ Úsměvné fantazie, že protektorát „poskytl Čechům pracovní uplatnění, perfektně fungující trh, rozvoj porodnosti a rozkvět kultury“, lze hravě korigovat realitou: násilné pracovní nasazení celých ročníků mladých lidí pro potřeby vojenského průmyslu převážně v Říši, kvapné sňatky a účelová těhotenství jako záchrana před nasazením, nedostatkový lístkový systém na minimální obživu a ošacení, následkem toho intenzivní výměna zboží mezi městem a vesnicí, černý trh a šmelina nepředstavitelného rozsahu, obávané šťáry německé policie i na nádražích. A kultura? Skromné zbytky a ponejvíce v skrytu jako snaha po sebezáchově národa ve smrtelném ohrožení.

Pan T. Krystlík vskutku není ani první ani jediný demýtizátor. Nedávno mě jiný nadějný autor poučil, že výroky jako „zubožení“ a „bezpráví“ po Bílé hoře patří na smetiště dějin. Nebylo. Vždyť přece šlo o „plodnou spolupráci, která dala Čechům vysoký standard, výrazně spoluvytvářela jejich identitu, naučila je politické spolupráci na mezinárodní úrovni. Celé obrození bylo scestné a zavádějící. A o tom si mám přečíst novou literaturu, jsou jí plná knihkupectví a knihovny. Co na to říci? Je pravda, že se po Bílé hoře mnozí získanými konfiskacemi celých panství a statků obohatili a měli „vysoký životní standard“, jako třeba Lichtenštejn, Dietrichštejn, Piccolomini, Coloredo a kohorta dalších dobrodruhů z různých koutů Evropy, které panovník štědře odměnil za podporu proti odbojným stavům. Jenomže to nebyli Češi. Doma zůstali převážně jen nevolníci, kteří nesměli svou rolnickou práci opustit a víru museli změnit podle nařízení vrchnosti. Žádná barokní nádhera nemůže zastřít skutečnost, že došlo k zubožení českého etnika, které málem přestalo existovat a že arogantní triumf habsburskokatolické protireformace vnímali přemnozí (např. i J. A Komenský) jako „temno“.

Všichni jsme Slované – československého národa

Součástí „demytizační“ kampaně za diskreditaci Masarykovy první republiky a Benešova poválečného zákonodárství je trvale

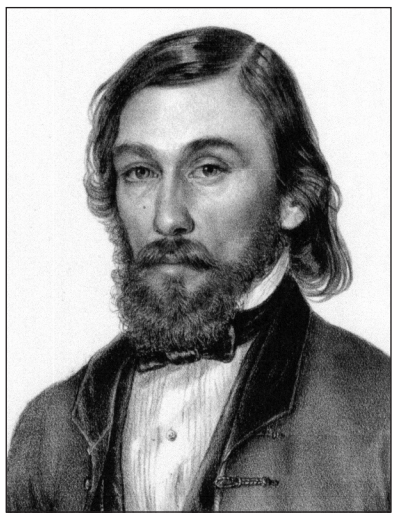

Jozef Miloslav Hurban
Zdroj: wikipedie.cz

kritika tzv. „čechoslovakismu“. Masaryk si prý vymyslel československý národ, aby mohl prosadit v jednání s prezidentem Wilsonem ustavení nového státu na základě práva na sebeurčení. Výmysl? Po staletí existoval neomezený pohyb oběma směry přes řeku Moravu. Obyvatele, byť administrativně rozdělené, spojovalo vědomí příbuznosti, malé jazykové odlišnosti, společné studium, společná vojenská služba, partneři. J. Kollár mluví o československé větvi slovanské a soudí, že Češi, Moravané a Slováci mohou obstát jen pospolu. Palacký, Šafařík, Jungmann, ani jediný buditel nezapochyboval o jednotě: „Svoji k svému, paže k paži od Šumavy za Pováží“. Havlíček kritizoval, že třetina národa žije v maďarském područí., přál si spojení a věřil, že právě ze Slovenska vzejde časem vůdcovství a síla celého kmene československého. Ani štúrovci, přestože provedli jazykovou odluku, nechtěli se odtrhnout. Při kladení základního kamene Národního divadla v Praze r. 1868 vyhlašoval J. M. Hurban stejně jako další štúrovec J. Novák za Slováky: „Je to i náš den. Jsme příslušníky národa československého neb i my k vám náležíme. My vaši jsme, vy naši jste. Neb my všichni jsme Slované – československého národa“. Je přirozené, že kulturně prožívaná vzájemnost vedla postupně i k požadavku a politické sjednocení v jednom státě. Účelové přetřásání Pittsburské dohody jako dokladu o nedodržení Masarykova slibu je ahistorickou dezinterpretací ve službách separatismu, jak nedávno napsala bratislavská badatelka v oboru státu a práva Katarína Zavacká.

Braňme odkaz předků

S uspokojením jsme našli ideové spojence v německých historicích, Hansu a Evě Hahnových, kteří nejednou odhalili pravý smysl „nových pohledů“ na československé dějiny. Jsou neseny tendencí svalit odpovědnost za to, co se dělo v 30. letech z německého nacismu na český „nacionalismus“. E. Hahnová našla nedávno podobný výklad i v anglosaském zámoří. Recenzovala knihu Američanky Mary Heimannové „Československo – stát, který selhal.“ Ukázala, že je to jen další varianta protičeské „sudetoněmecké“ propagandy. Američanka např. pokládá český národ za romantickou obrozeneckou fikci. Není-li českého národa, nejsou ovšem ani Češi. A tak autorka mluví o Dobrovském jako o „maďarském rodáku“, o Palackém jako o „moravském protestantovi“ a o „rakouském Slovanu“ Antonínu Dvořákovi soudí, že udělal kariéru jen dík českému nacionalismu. Kdyby ho nebylo, byl by odsouzen hrát ve své vesnické kapele polky, mazurky, pochody. Ale on se vyšvihl „směsí českých nacionalistických skladeb“.

Milovníci české hudby nad tou zmatenou neznalostí a částečnou záměnou A. Dvořáka s B. Smetanou nestačí žasnout. A Henlein prý chtěl jen demokracii pro své rodáky, kterou jim utlačovatelská ČSR nechtěla poskytnout. Bylo by to k smíchu, kdyby to nebylo smutné svědectví o nepřestajných útocích na naše dějiny. Proč? E. Hahnová ukazuje, že od svého vzniku stálo Československo v cestě organizaci imperiálního přeshraničního hnutí, jehož cílem bylo nastolit místo Československé, Rakouské a Německé republiky jedinou – Velkoněmeckou říši. **Pokračování na str. 8**

Stranu 7 připravil a redigoval Jan Jelínek

Kruh občanů České republiky vyhnaných v roce 1938 z pohraničí

Vzpomínka

Narodil jsem se v roce 1924 v severozápadních Čechách v Ledvicích, tehdy okres Duchcov (nyní Teplice). Mé téměř pětitisícové rodiště bylo obydleno zhruba stejným počtem Čechů a Němců. V té době na mne nejvíce působili otec s matkou, parta kluků, sokolská jednota, skautský oddíl, učitelé a profesoři na školách. Otec se do Ledvic přistěhoval v roce 1903 z Dobrohostova na Českomoravské vysočině. Pronajal si obchod se smíšeným zbožím. V silné konkurenci s českými a německými obchodníky vytvořil prosperující rodinný „podnik“. V něm pracovala jeho první manželka, která brzy zemřela, a po ní druhá – má matka, bratr Miroslav (nar. 1905), dále učeň nebo příručí. Po deseti letech otec koupil dům, ve kterém byl obchod.

Otec od samého počátku svého pobytu v Ledvicích pracoval v českých spolcích a při vzniku Československé republiky v r. 1918 se stal prvním místním předsedou národního výboru. Své vlastenectví vyjádřil již daleko dříve členstvím v Sokole (od r. 1903). Přesto mezi jeho zákazníky bylo i hodně Němců. V představenstvu okresního obchodního grémia v Duchcově dobře vycházel s jeho německými členy.

Vztahy mezi mnou a mladými Němci jsem dlouho vůbec nevnímal. Neměl jsem s nimi žádné konflikty. O Velikonocích jsem s nimi chodil, když „odletěly“ zvony, po obci v průvodu s „řehtáním“ jsme občanům oznamovali čas. Nevím, co o mé účasti na těchto průvodech rozhodlo, zda otcovo přání, aby neztratil německé zákazníky, nebo že jsem každý rok dostával novou ruční klapačku či „řehtající“ trakař.

Nástup ozbrojeného oddílu sudetoněmeckých geril. *FOTO ARCHÍV*

Bitky „indiánů“ a „kovbojů“ jsme sváděli mezi partami českých kluků z různých míst v Ledvicích, nikdy ne s německými.

Osobně jsem pocítil kardinální změnu ve vztazích občanů české a německé národnosti v Ledvicích až v osmatřicátém roce. Na jaře jsem poprvé viděl místní henleinovce v akci. Otec jako známý člen Sokola se stal, mimo jiné české občany, středem jejich pozornosti. Za výklad otcova obchodu sloužila i okna ložnice. Na noc se zakrývala dřevěnými okenicemi. Dvakrát jsme byli vzbuzeni tlučením do nich a řvaním „Heim ins Reich“. Než otec s dospělým bratrem a příručím vyběhli před dům, po henleinovcích nebylo ani vidu, ani slechu.

Poté mám v paměti cvičení před IX. Všesokolským sletem, které se konalo v roce 1938 v Ledvicích. Naším patronem byla sokolská jednota z Braníku. Někteří sokolové z Prahy byli ubytováni v místních rodinách. Větší část přespávala v sokolovně. Zde umístěné sokolské prapory z Braníku a dalších jednot – vzhledem k napjaté situaci – hlídali skauti, také já jako rádce jedné družiny. Henleinovci si však na žádnou akci netroufli.

V září jsme se setkávali v Ledvicích a Duchcově s odhodláním bránit republiku a se zjevným strachem, aby nás Západ nenechal ve „štychu“ v konfliktu s nacistickým Německem. Od mise anglického lorda Runcimana, který měl navrhnout mírovou dohodu Čechů s henleinovským hnutím, si otec s matkou – stejně jako většina Čechů, a to nejen v pohraničí – moc neslibovali. Důvěřovali jsme však stále Francii, stejně jako Malé dohodě, a zvláště královské Jugoslávii.

Zářijové týdny mi v paměti splývají v jeden černý den. Ráno jsem vstával s nadějí, že nás Západ přece nemůže zradit. Tato víra byla posílena perfektně provedenou mobilizací, jak se tehdy říkalo, se souhlasem Francie a Anglie. Tenkrát mi řekl kamarád ze školy, že i Sovětský svaz je připraven zasáhnout tisíci letadly.

Naději na zahraniční pomoc však nahlodávaly jiné zážitky. Místní henleinovci si znovu troufli několikrát zabouchat na rolety obchodu a dokonce jednou vystřelit na náš dům. Vystoupení henleinovců bylo součástí jejich pokusu o puč, který měl být předehrou k vojenskému zásahu hitlerovského Německa proti Československu. A pak Chamberlain a Daladier za asistence Musoliniho podepsali v Mnichově dohodu „o nás bez nás“. Už nevím přesně, který den koncem září přijel bratranec z Kostelce n. Č. Lesy a odvezl mne do Kolína k tetě, abych pokračoval ve studiu. Ani jsem se nemohl rozloučit se spolužáky a ledvickými kamarády. Na silnících jsem na vlastní oči viděl něco jako malou „bartolomějskou“ noc. Nejen v Ledvicích. Horda několika desítek bývalých občanů Československa – Němců, zaútočila na obchod a dům, kde bydlela bratrova rodina. Vyvrátila pevné domovní dveře a za křiku „Tschechischer Hund raus… raus!“ vytáhla bratra ven, henleinovci, tehdy už naci, ho bili už na chodbě, hnali ho uličkou hrůzy ven, kde ho předhodili soukmenovcům.

Nejzuřivější byla sousedka z vedlejšího domu, která si přinesla na bratra sekeru. Účelem zřejmě nebylo bratra zabít, ale dát Čechům „na vědomí“, že by měli z Ledvic odtáhnout. Bratr zůstal ležet na prahu domu celý zakrvácený, přičemž řada „nadlidí“ plenila obchod. Pak doktor Havlíček ho v Kostelci léčil několik týdnů.

„Chamberlain a Daladier za asistence Musoliniho podepsali v Mnichově dohodu ‚o nás bez nás‘.“

přetržitý řetěz utečenců z pohraničí. Někteří táhli jen malé čtyřkoláky, jiní měli jen ruksaky na zádech.

Mnozí Češi však neměli kam utéci: poslední den před obsazením pohraničí přijel pro mé rodiče a pro malou část zařízení jeden náš bývalý příručí – s náklaďákem. Odvezl je do Kostelce n. Černými Lesy, kde měla otcova sestra obchod a hostinec.

Můj bratr Miroslav zůstal v Ledvicích, pravděpodobně proto, aby zachránil obchod, než se zase vrátíme. Stálo ho to skoro život. Místní henleinovci uspořádali Brzy pak k nám přišla jeho žena Anna s dcerkou Aničkou. Stejně jako bratr jen s malým kufříkem a ruksakem. Stejný osud potkal víc než desítky místních Čechů a mnoho ostatních, kteří zůstali v zabraném pohraničí. Kolik Čechů „opustilo“ pohraničí před Mnichovem a po něm a po „divokém“ vyhnání ze své československé vlasti, snažilo se spočítat mnoho českých historiků, v řadě studií a knih. Čísla 130 000 – 170 000 nepokládám za odpovídající – zdají se mi příliš nízká.

JAN MORAVEC,
tehdy Ledvice u Duchcova

Genocida běloruského národa v letech 1941 – 1943

Vytrpěl hoře, ale nevzdal se

Nesmírné hoře potkalo běloruský národ po vpádu fašistických hord hned první dny od 22. června 1941. Je známo, čeho všeho byla schopna vojska SS. Avšak běloruský národ se nevzdal.

Partyzánské oddíly mstitelů národa nedaly na sebe dlouho čekat. Fotografie hovoří za vše.

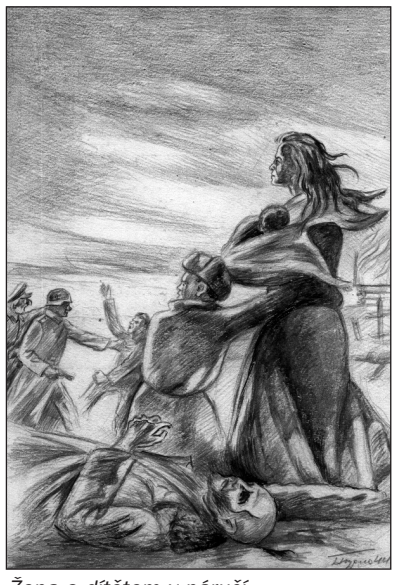

Žena s dítětem v náručí. Vybráno z partyzánského almanachu 1945-1944

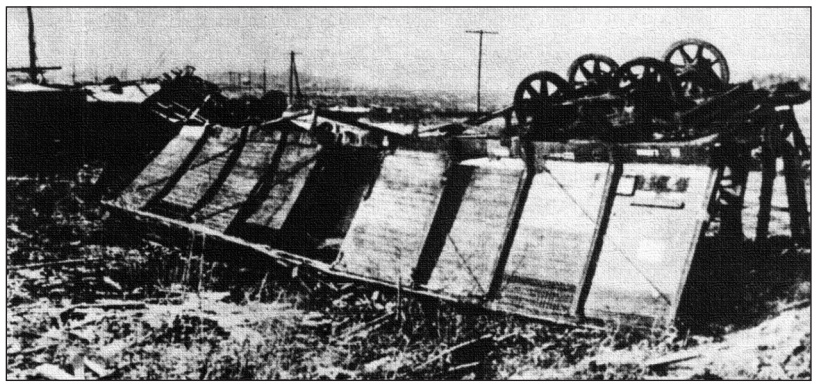

Partyzány vyhozený do povětří německý vlak.

8. březen. Běloruské ženy po boku mužů v partyzánských oddílech.

Dvojí vyprávění o českých dějinách

Dokončení ze str. 7

Proti destrukci historické paměti vystupují odborní historikové, učitelé dějepisu, mluvčí vlasteneckých organizací na stránkách několika málo tiskovin, které jsou jim otevřeny. Jejich hlas je slabý, jde o tiskoviny velmi nízkého nákladu. Většina tisku je v cizích rukou a cizí tiskoví magnáti nemají zájem udržovat povědomí o českých národních dějinách. Přejí spíše „demýtizátorům“ v cizích službách. Před časem se Bořivoj Čelovský pokusil burcovat národ, který sice získal svobodu slova, ale ne už prostředky, aby jí mohl využívat. Vydal brožuru „Konec českého tisku?“ S otazníkem na konci. Brožuru poslal politikům a jiným veřejným činitelům k vyjádření. Většina oslovených byla situací našeho tisku, který se octl z 8 % v cizích rukou, nemile překvapena. Ale zároveň většina usoudila, že v době kapitalismu a volného pohybu kapitálu se proti tomu nedá nic dělat. Někteří s daným stavem dokonce souhlasili: Monopol kapitalistů je lepší než monopol stranických sekretariátů. Ztratíme sice suverenitu, ale polepšíme si ekonomicky. A že to cizí vlastnictví našeho tisku je většinou německé? To mladým nevadí. Mladí již nemají potřebu bývalé spoluobčany „démonizovat“. Čelovský vydal brožuru znova, rozšířenou o tyto a četné jiné podobné odpovědi našich vůdčích osobností. S titulem opět „Konec českého tisku“. Tentokrát však bez otazníku.

Co říci na závěr? „Národy se likvidují tak, že se jim nejdříve vezme paměť,“ napsal Milan Kundera. „Zničí se jejich knihy, jejich vzdělanost, jejich historie. A někdo jiný jim napíše jiné knihy, dá jinou vzdělanost, vymyslí jinou historii…“ Nedovolme to. Braňme odkaz svých předků a vlastní sebeúctu. Braňme se proti snahám proměnit nás v nevědomý, neodpovědný, manipulovatelný dav!

STANISLAVA KUČEROVÁ

SLOVANSKÁ VZÁJEMNOST č. 275/2023, cena 10 Kč.
Zakladatel: prof. Ing. Břetislav Chvála, DrSc.
Vydavatel: Slovanský výbor ČR.
Redakční radu řídí: Docent RNDr. Jan Minář, Dr.Sc.
Členové rady: Miroslav Havlík, Eva Holečková, Jan Jelínek, Čeněk Milan Kadlec a Nataša Weberová.
Distribuci vede Alena Grospičová.
Na Slovanském výboru jsou úřední hodiny ve čtvrtek od 10 do 15 hodin.
Redakce a administrace: Slovanský výbor ČR, Politických vězňů 9, 110 21 Praha 1, III. patro, kabinet č. 147, tel. 607 715 152,
internetová adresa: www.slovanskyvyborcr.cz (jejím redaktorem je Miroslav Havlík).
Adresa e-mail: slovanvyborcr@volny.cz.
Příspěvky zaslané redakci nemusí vždy vyjadřovat její stanovisko.
Redakce si vyhrazuje právo úpravy příspěvku. Uzávěrka čísla dne 18. 4. 2023.
Časopis registrován na MK ČR pod reg. č. 8038.ISSN-1212-3315.